

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

De weg naar een Nationale Aanpak Wateroverlast

STOWA congres

Anne-Marie Hitipeuw

Coördinator Nationale Aanpak Wateroverlast

16 september 2026

Vaker extreme regen

Kopenhagen 2011

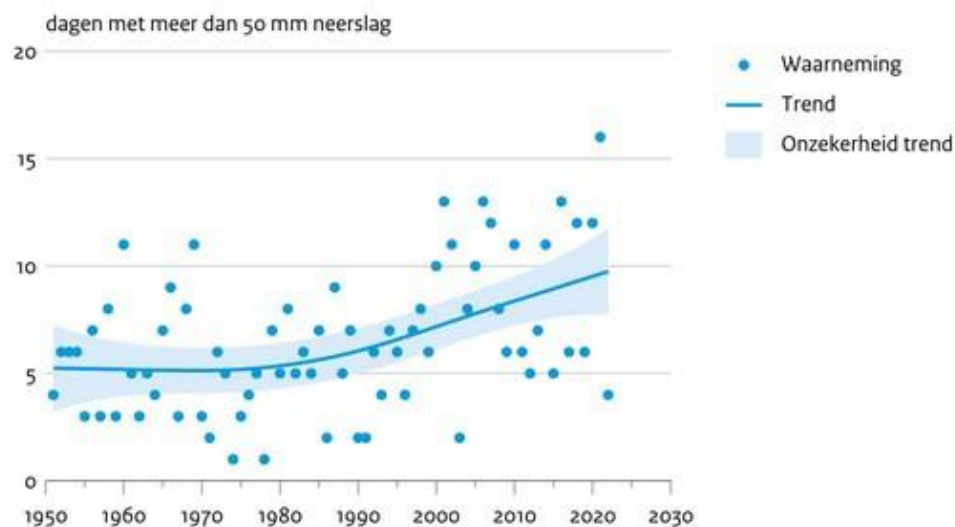

Valencia 2024

Het klimaat verandert, ook in Nederland vaker extreme regen

Aantal dagen met zware neerslag

Bron: KNMI; bewerking PBL

PBL/aug23
www.clo.nl/nlo59003

KNMI'23-klimaatscenario's voor Nederland samengevat

Versnelling van de zeespiegelstijging

Toename van de gemiddelde temperatuur en van hitte

Meer zon

Toename van droogtes

Nattere winters

Toename van extreme zomerbuien

Mogelijk sterkere windstoten en valwinden bij buien

Weinig verandering in windsnelheid en windrichting

Limburg 2021
grootschalige extreme regen

Oost NL 2023-2024
langdurige regen

Enschede 2024
korte extreme regen

Nederland waterland

- 1953 Overstromingen (Zuidwest Nederland):
Technische oplossingen met dammen en keringen:

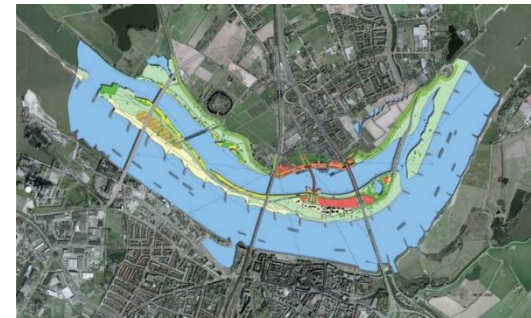
Deltaprogramma

- 1993/1995 hoog water op de rivieren (midden Nederland)

Ruimte voor de rivier, Building with Nature

- 2021 Waterbom in Duitsland, België en Limburg

Beleidstafel, Nationale Aanpak Wateroverlast en meerlaagsveiligheid, 5 lagen

Maar, Nederland ook een land van droogte

Nederland was vooral gericht op voorkomen van wateroverlast door afvoeren van water

Voor wateroverlast én droogte meer inzetten op
vasthouden en bergen volgens water en bodem sturend

Vasthouden en bergen door stimuleren:

Inzetten op water en bodem sturend

- Sponswerking:
 - Kennisdeling, website, handreiking, sponskaart
 - Opnemen en nationaal beleid
- Waterberging
 - Opstellen redeneerlijn en aanpak waterberging

[Home](#) [Actueel](#) [Aan de slag](#) **[Kennisdossiers](#)** [Hulpmiddelen](#) [Voorbeelden](#) [Beleid & programma's](#)

[Home](#) > [Kennisdossiers](#) > [Sponswerking](#)

Sponswerking

Sponswerking betekent dat een landschap water kan opnemen, vasthouden en later weer kan afgeven. Het landschap werkt dan als een spons: tijdens natte periodes neemt het water op, zodat er minder wateroverlast ontstaat. En in droge tijden gaat dit water verdroging en watertekorten tegen.

Fotograaf: Gertjan Geerling (SEB)

Vragen? Suggesties?

Wil je meer weten over sponswerking? Of heb je suggesties om dit kennisdossier aan te vullen? Vragen en suggesties zijn van harte welkom! Laat het ons weten [via het contactformulier](#).

Meer informatie

- [Rapport | Sponswerking van landschappen in Nederland \(januari 2024\)-van-landschappen-in-nederland-definitief-voor-publicatie \(1\) \(pdf, 6.3 MB\)](#)
- [Rapport | Sponswerking van landschappen in Nederland, Casestudie Chaamse Beken \(januari 2024\) \(pdf, 5.7 MB\)](#)
- [Rapport | Sponswerking in](#)

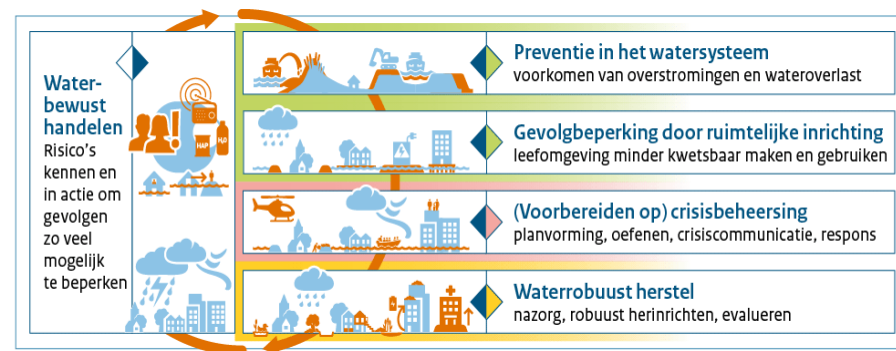
Vasthouden en bergen door barrières wegnemen

- › Aanpassing provinciale normering wateroverlast
- › Verkenning interactie hoofdwatersysteem en regionaal watersysteem

We kunnen de gevolgen van wateroverlast niet altijd voorkomen, naast preventie in Nationale Aanpak Wateroverlast inzetten op:

- **Waterbewust handelen:** voorbereid zijn als er toch wateroverlast optreedt: iedereen aan de slag
- **Ruimtelijke inrichting:** niet alles kan meer overal: maak ruimte voor water
- **Crisisbeheersing:** early warning inrichten voor extreme regen
- **Waterrobuust herstel:** build back better

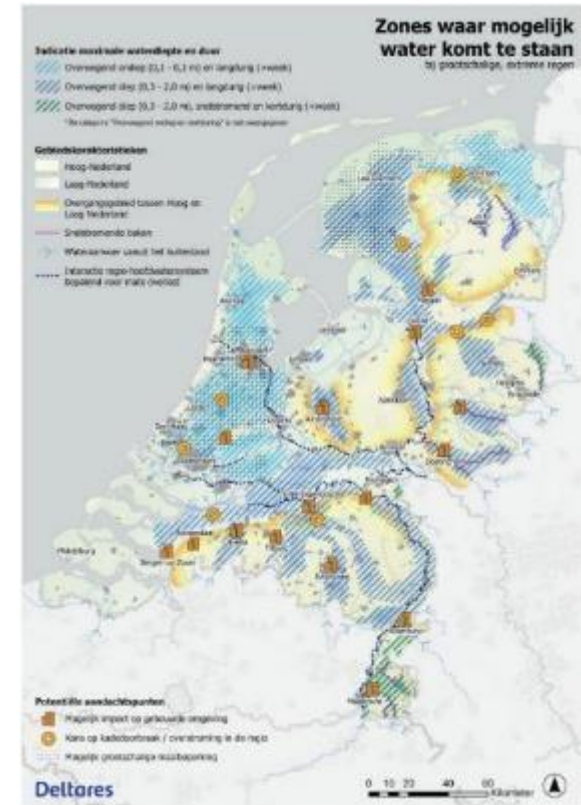
Door:

- › **Waterweerbaarheid vergroten:** waterwijzer (*waar loop je risico op wateroverlast*), maatregelenkaart en menukaart wateroverlast (*wat kunnen gemeenten ea doen om inwoners handelingsperspectief te geven*)
- › **Ruimtelijke inrichting:** uitgangspunt is water en bodem sturend, toepassing maatlat en afwegingskader, verkenning norm voor nieuwbouw
- › **Crisisbeheersing:** early warning inrichten voor extreme regen, routekaart rollen en verantwoordelijkheden bij extreme regen
- › **Herstel:** build back better in verzekeringsvoorwaarden

We doen nieuwe inzichten op

- Uitvoeren van bovenregionale stresstesten (wat is de impact van een Limburgbui in 13 regio's in Nederland)
 - Opstellen waterbeelden
 - Opstellen gevolgenbeelden, oa gevolgen vitale sector
 - Voeren van risicodialogen
 - Opstellen uitvoeringsagenda's
- Nieuwe kaart Waterdiepte bij korte extreme regen
- Leren van andere landen die vaker te maken hebben met extreme regen

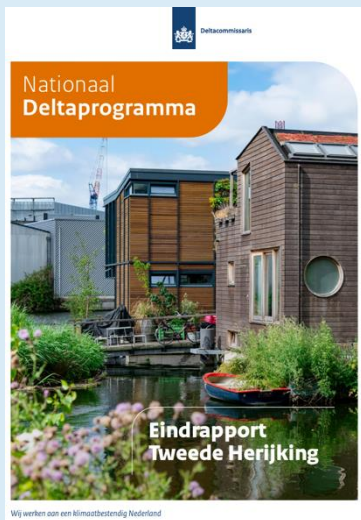

Inhoud ontwikkelen we samen met oa waterschappen, provincies, gemeenten, veiligheidsregio's en anderen

- › Bovenregionale stresstesten (*gevolgenbeelden, risicodialoog, uitvoeringsagenda*)
- › Risicogerichte aanpak en normering wateroverlast (*handreiking, normenkaarten*)
- › Sponswerking (*handreiking, sponskaart*)
- › Interactie hoofd en regionaal watersysteem (*verkenning*)
- › Zoekgebieden regionale waterberging (*handreiking*)
- › Maatlat bestaande bouw (*samen met VRO in ontwikkeling*)
- › Normering nieuwbouw (*samen met VRO zetten we stappen*)
- › Aanpak waterweerbaarheid van inwoners bij wateroverlast (*waterwijzer gebouwen. Maatregelenkaart, Menukaart wateroverlast*)
- › Routekaart rollen en verantwoordelijkheden bij extreme regen (*routekaart rollen en verantwoordelijkheden bij extreme regen*)

Relatie met andere programma's

Herijking Deltaprogramma
Deelbeslissing wateroverlast

2026

Nationale Klimaatadaptatiestrategie

2026

Landelijk Crisisplan
Hoogwater en overstromingen

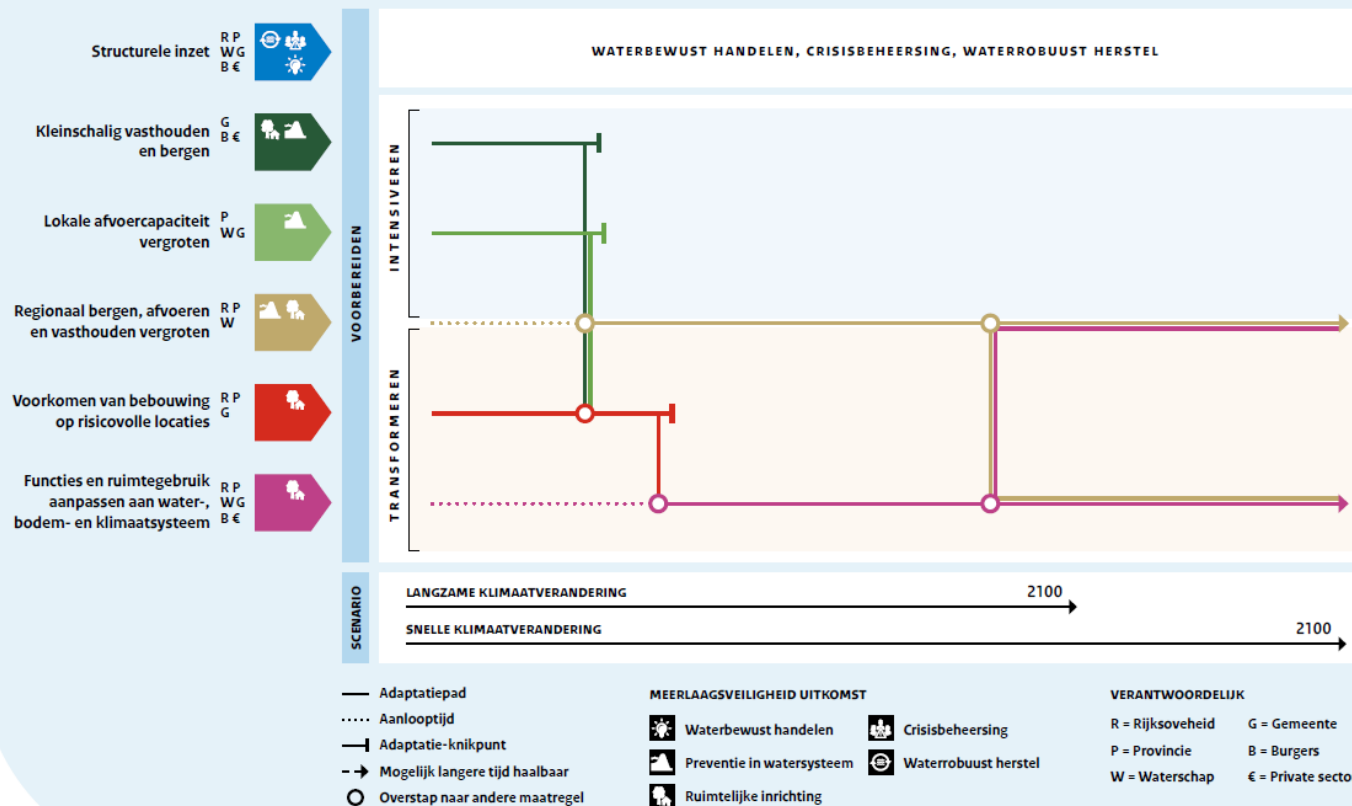
2027

Nationaal Waterprogramma
2028

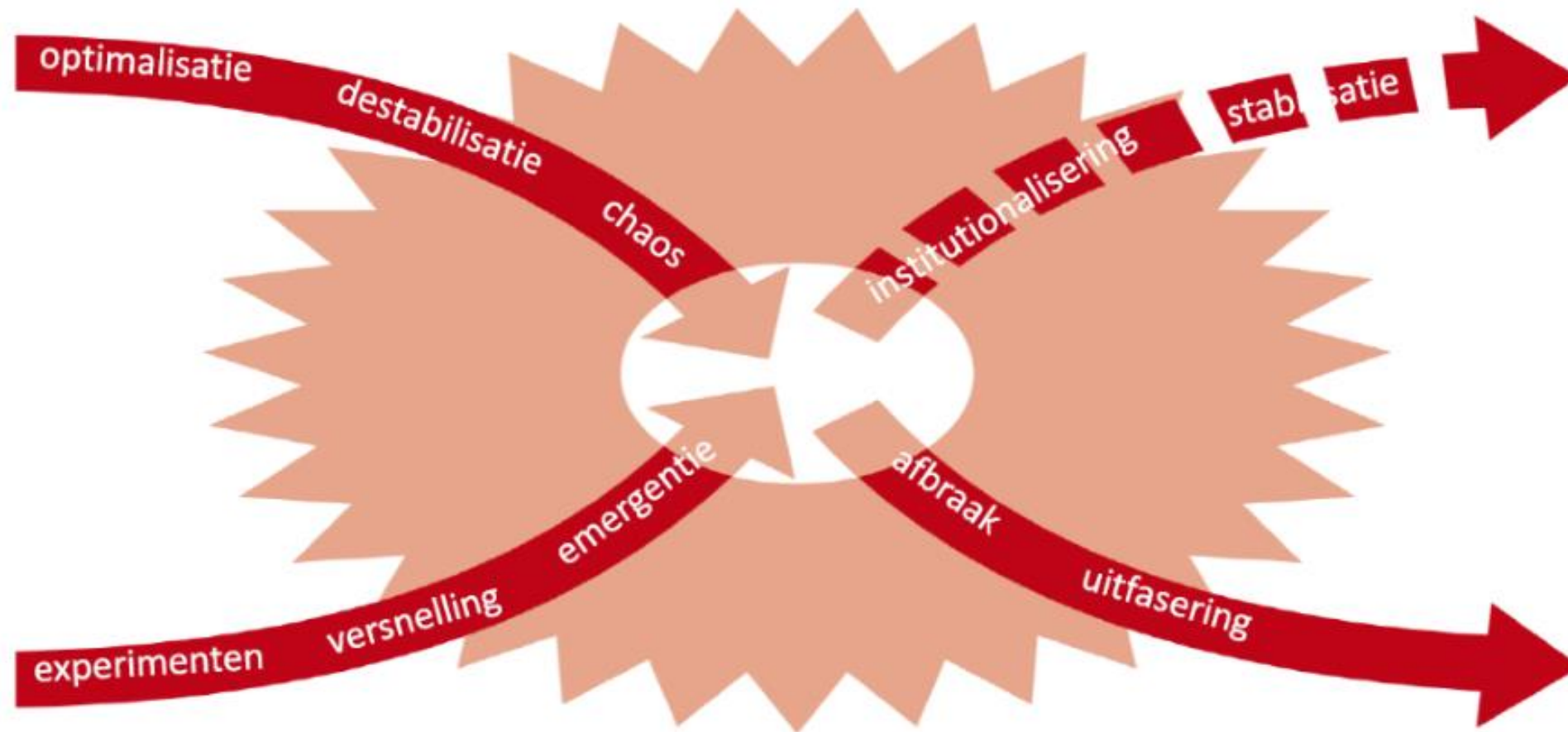
Nota Ruimte
2026?

Lange termijn transformatie

Figuur 4.2.1 **Adaptatiepadenkaart** Veerkracht en weerbaarheid bij wateroverlast door extreme regen

De getoonde tijdlijnen zijn indicatief en tonen een 'gemiddelde' voor heel Europees Nederland. Of en wanneer een beleids optie nodig is, verschilt dus per locatie. De genoemde maatregelen op de verticale as zijn beleids opties, nadrukkelijk geen beleidskeuzes.

Kennisvragen (transformatie)

- › Welke transitie zijn nodig om gesteld te staan voor de opgave van wateroverlast?
- › Sluit de opgestelde aanpak/ adaptatiepadenkaart hier voldoende bij aan?
- › Zijn er institutionele belemmeringen die de transformatie in de weg staan?

Kennisvragen (thematisch)

- › Bij welke drempelwaarde bereiken risico's een niveau waarop preventie voorrang moet krijgen boven maatregelen om de gevolgen ervan te beperken?
- › Wat zijn de grenzen aan het beschermen van de samenleving tegen extreme regenval? Welke rol speelt de samenleving zelf bij het ondernemen van actie?
- › Welke innovaties / *nature based solutions* kunnen we opschalen die oplossingen bieden voor zowel een teveel als een tekort aan water?
- › Op welke manier kunnen we waterrobuust herstel bewerkstelligen en wie heeft een rol in *build back better*?
- › Hoe kunnen we wateroverlast situaties beter monitoren en er van leren?

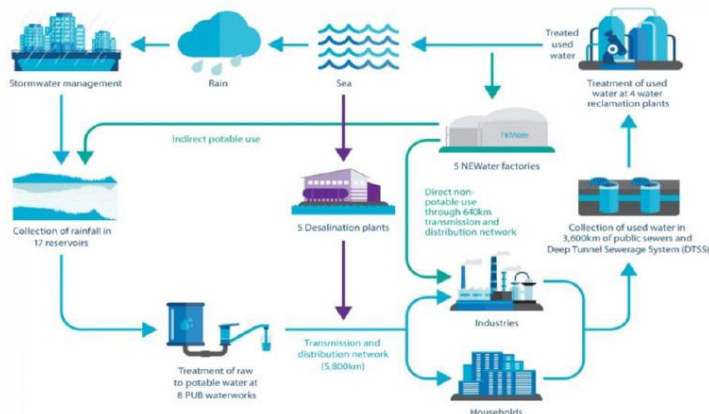
Sluit aan bij bestaande initiatieven

- › Thirsty cities: *Action-perspectives for a climate-proof, drought-resilient, and water-sensitive built environment*
- › NL2120: *Elevating Nature based solutions*
- › Red and blue: *Understand the effects of climate change in the built environment and devise ways to adapt.*
- › Expertise Netwerk Waterveiligheid

Veel lessen te leren uit andere landen

PUB manages the complete water loop

Singapore – preventie en inzet op vasthouden en bergen van water

Vlaanderen – herstel sponswerking en sponsdoelen

Verenigd Koninkrijk – Herstel: FloodRE

Enkele internationale kennisvragen

- › Hoe passen landen hun financierings- en investeringsstrategieën aan om het overstromingsrisicobeheer toekomstbestendig te maken?
- › Hoe gaan landen om met het bepalen welke (systemische) risico's al dan niet aanvaardbaar zijn, en wie is verantwoordelijk voor het beperken van deze risico's?

Planning NAW

2026

- › SG DPRA 24 september
- › DO Water op 27 oktober
- › BO Water 25 oktober
- › NAW wordt aangeboden aan de Tweede Kamer voor het einde van het jaar

2027 en verder

- › Samen met provincies, waterschappen, gemeenten, veiligheidsregio's en anderen implementeren van acties en monitoring

Bedankt!